

DUR SUN AKÇAM'IN DAĞLARIN SULTANI KİTABINDA DAYANIŞMA TEMİ

ÖZET

Dursun Akçam'ın Dağların Sultanı kitabında dayanışma olgusu açıkça belirgindir. Bu çalışmaya söz konusu kitaptan yola çıkarak Kürtler arasındaki dayanışmayı incelemek ve ortaya çıkarmak amacıyla başlanmıştır. Araştırmacı kitabı tahlil edip, kitaptaki dayanışma örneklerini not almıştır. Ayrıca araştırmacı sadece kitaba bağlı kalmayıp çeşitli yerlerde ikamet eden Kürtler, yurtdışında yaşayan insanlarla da bu konuyu irdelemiştir.

Araştırmacı bu çalışmada dayanışmayı iki farklı koldan ele almıştır. Birinci kısımda Türkiye'deki Kürt dayanışması, ikinci kısımda yurtdışında yani Almanya'daki Kürt dayanışması incelemiştir. Kitaptaki olaylar da Z.Köyü diye adlandırılan bir köyde ve Almanya'da geçmektedir zaten. Araştırmada bu yerlerde geçen dayanışma örnekleri incelenmiştir. Son bölümde ise araştırmanın sonucunu ve genel değerlendirmesini yapmıştır araştırmacı. Araştırmacı Burada da Dursun Akçam'ın köy enstitülü olmasıyla ve Türk halkının kurtuluş mücadelesiyle beraber değerlendirmesini yapmıştır.

Araştırmanın tamamında araştırmacı, yazarın geçmişinden ve düşüncesinden hareketle dayanışmanın önemini vurgulamıştır.

Anahtar Kelimeler: Dayanışma, Yardımlaşma, Dağların Sultanı, Kürt Dayanışması, Dursun Akçam

ABSTRACT:

"On the Dursun Akçam's Sultans of the Mounts Book, a Fact of Solidarity"

Solidarity is very important things for Turkish life and history. When Research man was working at this subject, he accentuated two things: Solidarity's account for Dursun Akçam and Solidarity's account for Turkey. Research man reserved three part at this subject : 1. Fiction Character's Solidarity in the Turkey 2. Fiction Character's Solidarity Abroad(in Germany) 3. General Evaluation and Result. Research man read a assessment roll of book and on examination display this hunting.

Key words: Public Spirit, Solidarity, Sultans of the Mounts, Kurt solidarity, Dursun Akçam

birlik içinde olmuştur. Dursun Akçam sadece hayattayken değil, Kaf Dağı'nın ardına yaptığı sonsuzluk yolculuğundan sonrada dayanışmaya vesile olmuştur. Bunun en güzel örneği Dursun Akçam için yapılan törenler ve vakfı aracılığıyla insanların bir araya gelmesidir. Dursun Akçam içindeki dayanışma olgusunu kitaplarına da yansıtmıştır. Ayrıca yurtdışında yaşamış biri olarak gurbetteki dayanışmayı da çok iyi biliyordur yazar. Köyde doğup büyümesi ve köy dayanışmasını bilmesi de bu kitaba direk veya dolaylı olarak yansımıştır mutlaka.

2. DAĞLARIN SULTANI KİTABINDA DAYANIŞMA

Dursun Akçam'ın Dağların Sultanı kitabındaki dayanışmayı iki başlık altında inceleyebiliriz. Roman kahramanlarının (Kürtlerin) Türkiye'deki dayanışması, ikincisi ise roman kahramanlarının yurtdışında (Almanya'da) gösterdikleri dayanışma. Kitapta bu iki dayanışmaya da örnekler var. Kitabın içeriğinde zaten Kürt kökenli vatandaşlarımızın dayanışmasına bolca yer verilmiş.

2.1. Roman Kahramanlarının Türkiye'deki Dayanışması

Roman kahramanlarının Türkiye'deki dayanışması daha kitabın ilk sayfalarında kendini gösteriyor. Kitapta Z.Köyü olarak geçen köydeki muhtarın ve köylülerin aralarındaki teröristleri teslim etmemek için yaptıkları tam bir dayanışma örneğidir. Muhtarın jandarmayı inandırmak

için Kuran'a (Leyla ve Mecnun'un Arapçası) el basması, köylülerin sıkışınca hep bir ağızdan sanki provasını yapmış gibi "Yaşasın hükümetimiz", "Hainlere ölüm", "Atatürk çok yaşa" gibi sloganlar atmaları aralarındaki suçluları teslim etmemek içindir.

Peki insanlar neden dayanışmaya ihtiyaç duyar? Neden kendine dayanak arar? Bunların cevabı ya başı sıkışındadır ya da büyük bir olayın üstesinden gelmek içindir. İşte bu olayların her ikisi de kitapta var. Köylülerin başı sıkışıyor ki birbirlerine destek oluyorlar. Hem bu desteği olurken de ne kendilerine soruyorlar ne de karşısındakilere soruyorlar, iyi bir şey için mi bu dayanışma acaba diye. Kendilerince sormaya gerek bile yok. Çünkü kendilerince iyi bir şey yapmıştır kin ne yaptıysa. Davaları amaçları bir onların. Zaten insan kimle dayanışma ve yardımlaşmaya girer? Tabi ki görüşü, amacı, çıkarı aynı olan insanlarla. İşte bu ortak amaç ve çıkarlar o köylüleri veya Kürtleri dayanışmaya itiyor.

Kitaptaki baş karakter olan Şito'nun dağda jandarmaları vurduktan sonra Almanya'ya kaçana kadar saklanması, teslim edilmemesi için gösterilen çabalar dayanışma konumuzun içine giriyor. Halo Mirzo'nun ve onun ve hatırı sayılır dostlarının çabaları Şito'ya övgüler yağdırmaları ve onu saklamaları. Jandarmanın katili yani Şito'yu aramaya geldiğinde köylülerin ve Halo Mirzo'nun ağız birliği yapmışçasına yani önceden sözleşmiş gibi aynı şeyi söylemeleri, onlar için güzel bir şey yapan Şito'yu saklamak için yapılan bir dayanışmadır.

Dayanışma aslında Anadolu köylüsünün özelliğidir. Geçmişten gelen geleneklerin vazgeçilmez maddelerindendir dayanışma. Hele bir de o insan sizin köylünüz, hemşehrinizse daha bir artar yoğunluğu dayanışmanın. Bugün Anadolu'da herhangi bir köyde bir kapıyı çalsanız, Türk köyü Kürt köyü hiç fark etmez, deseniz ki: "Yardıma ihtiyacım var, tanrı misaıriyim, bana yardım eder misiniz?" büyük ihtimal çok aksi birine denk gelmediğiniz sürece yardım görürsünüz. İşte budur Anadolu insanının, köylüsünün dayanışması. Kürt de olsa Kürt de olsa fark etmez bu. Kimi zaman vatani kurtarmak için, vatanın iyiliği için yapılır bu dayanışma (Kurtuluş Savaşı, Çanakkale v.b.) kimi zaman da kitapta olduğu gibi vatan hainlerini, suçluları saklamak ve onlara yardım etmek için yapılır.

Kürt etnik kökenli vatandaşlarımızı bu dayanışmaya iten bir neden de azınlık durumları olabilir. 2005 yılı verilerine göre Türkiye'de 7.046.250(yedi milyon kırk altı bin iki yüz elli) Kürt kökenli vatandaşımız var bu sayı yaklaşık Türkiye nüfusuna oranla %10 yapıyor. Onların

azınlık durumundan kurtulmak için yani bu azınlık kompleksinden kurtulmak için baş kaldırmaları ve bu dayanışma ve yardımlaşmaya girmeleri aslında tabiatın gereğidir. Bir bakıma doğaldır bu ama hiçbir şekilde onlara jandarmayı veya masum insanları vurma hakkını vermez. Bu konu ayrı tartışılması gereken bir konu. Biz burada bu konuya araştırma konumuz yönünden bakarsak onların azınlık olmaktan ve kompleksten kurtulmak için yaptıkları dayanışmadır.

Dayanışma konusunun söz konusu kitabın yazarı olan Dursun Akçam'ın hayatında önemi büyüktür. Çünkü o dayanışmanın yardımlaşmanın bolca olduğu, her

şeyin imece usulü yapıldığı, her işin yardımlaşma temeliyle görüldüğü köy enstitülerinin birinden(Cilavuz Köy Enstitüsü) mezun olmuştur. Oralarda duvar yapmak Win işçiye, tarla sürmek için ırgata, boya yapmak için boyacıya ihtiyaç yoktur. Çünkü yardımlaşma ve dayanışmayla görülür bütün işler. Bu da ister istemez kitaba yansımaktadır.

2.2. Roman Kahramanlarının Yurtdışındaki Dayanışması

Romandaki dayanışma temi Anadolu topraklarında başlıyor, yurtdışında yani Almanya'da devam ediyor. Şito zaten güzel bir dayanışma ve yardımlaşmayla Almanya'ya kaçırılmıştır. Her ne kadar Z.Köyü'ndekilerin pek haberi olmasa da Şito Almanya'da jandarmadan kaçan Kürtlere (Hemşehrиси olsun olmasın fark etmez, onun için orada Anadolu topraklarından olan herkes hemşehridir zaten) birer Alman kadın bulup onları formaliteden evlendirir ve o kaçakların Almanya'da kalmalarını sağlar.

İnsan doğup büyüdüğü yerden uzaklaşınca bir yardım eli arar. Bu yardım elini bulursa ilerde kendince o da yardım eder insanlara. İşte Şito'da bunu yapmaktadır Almanya'da. Şito Almanya'ya kanun kaçağı olarak gelmiş vatandaşlara destek çıkararak, onları formaliteden evlendirerek kendince güzel bir iş yapmaktadır. Hatta kendine bir de yardımcı bile bulmuştur. Selo isimindeki bu kişi Şito'nun en büyük yardımcısıdır. Şito'nun ve Selo'nun yaptıkları bu işlerle Anadolu'da bir kapıyı çalıp yardım isteyip yardım almasının mantalite olarak farkı yoktur. İkisi de yardım ve dayanışmadır sonuçta. Şito da kendince yardıma muhtaçlara yardım etmektedir. Bu yardımı yaparken de sorgulamaz bile iyi bir şey için mi yapıyor, kötü bir şey için mi yapıyor. Çünkü hemşehrиси kendince kötü bir şey mi yapar, hem bir yabancıнын iyiliğine yardım etmektense bir hemşehrисиye kötü bir şey için de olsa yardım etmek daha iyidir o mantığa göre.

Önceki konumuzda da bahsettiğimiz gibi azınlık olına halinden bakarsak duruma Almanya'da olan vatandaşlarımız azınlık durumunda olduğu Win "Biz burada azınlığız, Almanlara kim olsa yardım eder önemli olan bizim yani azınlıkların birbirini koruması yani yardımlaşması" mantığıyla yaklaştıklarından olaya dayanışmaya ihtiyaç duyarlar.

Kitabın ana kahramanı Şito hemşehrilerine evlenip Almanya'da kalmalarını sağlayacak kızlar bulduğunda her zaman her şey iyi gitmiyor tabi. Bazen anlaşma evliliğini yapan bayanlar Şito'ya sorun çıkarırlar. Şito sırf hemşehrilerine yardım etmek için bütün zorluklara katlanıyordu. Bizim Win de durum böyle değil midir. Yani düşünün bir arkadaşınıza yardım ediyorsunuz. Büyük zorluklarla karşılaştınız. Sırf o arkadaşınıza yardım etmek için belki de hiç yapmam diyeceğiniz işler yaparsınız. İşte Şito'nun yaptığı da aynen bu gibi hemşehri dayanışmasının en güzel örneğidir.

Dağların Sultanı köyünde jandarmayı vurmuş büyük işler başarmış büyük yardımlar görmüş Şito, Almanya'da hemşehrilerine anlaşma evliliği yaptırarak bu borcunu ödemektedir. İşte bu noktada dayanışma olgusunun en önemli özelliğini görüyoruz. Dayanışma karşılıklı olan bir şeydir. Türkiye'de gördüğü iyiliklerin diyetini Almanya'da ödemektedir Şito.

Dağların Sultanı kitabında Almanya'da geçen dayanışmanın belki de daha fazlasını Dursun Akçam kendisi yaşamıştır. Çünkü hayatının bir bölümünde o da yurtdışında ve Almanya'da bulunmuştur. Yanlış anlaşılmasın Dursun Akçam'ı Şito'ya benzetmek veya ona suçlu demek için söylemiyorum ama Dursun Akçam da aynı Şito gibi yurtdışında sığınmacı olarak yaşamıştır. Kim bilir tamamında olmasa da belki de kitabın ince detaylarında Dursun Akçam'ın Almanya yaşamından kesitler vardır. Yani özetle gurbetteki hemşehri dayanışmasını yazar mutlaka çok iyi biliyordur. Çünkü bizzat yaşamıştır onu.

3. GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Bu çalışmada Dursun Akçam'ın Dağların Sultanı kitabında yer verdiği dayanışma temi üzerinde durduk ve bu olguyu inceledik.

Aslında araştırmacının sonuç olarak varmak istediği nokta dayanışma ve yardımlaşmanın yazar ve Türk toplumu için önemini ortaya koymaktır. Kitabın yazarı Dursun Akçam köy enstitülü yazarlarımızdan olduğu için zaten dayanışmanın, yardımlaşmanın içinden gelmiştir. Türk toplumu için ise dayanışma zaten Türk'ü yeniden var eden şeydir. Hatırlayınız Kurtuluş Savaşı ve milli mücadele dönemini, o dönemlerde Türk halkı genci, yaşlısı, çocuğu, kadını, erkeği müthiş bir dayanışma ve yardımlaşmaya girmiştir ve bağımsızlığını kazanmıştır.

Araştırmada Kürtlerin yardımlaşması ve dayanışmasını mantalite olarak Kurtuluş Savaşı'ndaki yardımlaşmaya benzetebiliriz. Yani azınlıktan, ezilmekten kurtulmak bağımsız veya özerk bir yapı kazanmak içindir çabaları. Tabi ki bu doğrudur, haklıdır diyemeyiz. Bunu sadece fikir olarak benzetiyoruz. Yaptıklarının doğru veya yanlış olması ayrı bir tartışma konusudur. Burada her iki olayın da benzetmek istediğimiz yönü ortak hedef için dayanışma ve yardımlaşma içine girmeleridir.

Yaptığım araştırmalarda ve incelemelerde dayanışma ve yardımlaşmanın daha çok kırsal alanda etkili olduğu sonucuna vardım. Yani Şito köyde değil de şehirde yaşamış olsaydı, şehirli kültürüne ait olarak büyüye ve ona göre çevresi olsaydı belki de çoktan jandarmanın eline geçecekti. Zaten Dursun Akçam köyde doğmuş köy hayatını bilen bir yazardır. Bunu bilerek belki de Şito'yu bir şehirde değil de bir köyde doğurdu ve yaşattı eserinde.

KAYNAKÇA:

Akçam, Dursun; (2005), Dağların Sultanı, Arkadaş Yayınları, Ankara Arfa, Hasan; (2006),

Kürtler `Tarih ve Politika', Avesta Yayınları, İstanbul Kirişçi, Kemal; (2000), M.

Winrow, Gareth; Kürt Sorunu-Kökeni ve Gelişimi, İstanbul

Şeyh Attar, Ali Rıza; (2004), Kürtler: Bölgesel ve Bölge Dış Güçler, Anka Yayınları, İstanbul

Türkçe Sözlük; (2005), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara

www.dursunakcam.com